

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผลการวิจัย
6. อภิปรายผล
7. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษา และเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ตลอดจนศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3

สมมติฐานการวิจัย

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 จังหวัดหนองคาย ที่มีขนาดแตกต่างกัน มีสภาพการดำเนินการการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 1,977 คน จาก 182 โรงเรียน จำแนกเป็น ครูผู้สอน โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 794 คน ขนาดกลาง จำนวน 942 คน และโรงเรียนขนาดเล็ก 241 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีการสุ่มสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครชีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ตามขนาดของโรงเรียนในแต่ละอำเภอ ได้ ครูผู้สอน โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 259 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 273 คน และโรงเรียนขนาดเล็ก 148 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการจัดการกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 จำนวน 55 ข้อ และแบบปลายเปิดให้แสดงความคิดเห็นโดยเสรีเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการจัดการกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ และนำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณาความครอบคลุมเนื้อหา และหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ .93

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการจัดการกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 มีการค้นพบดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานจัดการกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษา

1.1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 2 ด้าน โดยเรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง และด้านการเรียนรู้

อย่างมีความสุข ด้านการเรียนรู้แบบองค์รวม เมื่อพิจารณาตามขนาดของโรงเรียนพบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ อยู่ในระดับมาก ส่วนโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก อยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ด้านการเรียนรู้อย่างมีความสุข โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 8 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 5 ข้อ โดยเรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การจัดกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามศักยภาพของผู้เรียน การจัดกิจกรรมที่สร้างความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างครูกับนักเรียน การจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วางแผนการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น เมื่อพิจารณาตามขนาดของโรงเรียนพบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลาง อยู่ในระดับมาก ส่วนโรงเรียนขนาดเล็ก อยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ด้านการเรียนรู้แบบองค์รวม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 6 ข้อ โดยเรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การจัดกิจกรรมที่พัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนทันสมัยทันโลก ทันเหตุการณ์อยู่เสมอ การจัดกิจกรรมที่เน้นเนื้อหาให้สอดคล้องกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของผู้เรียน การจัดกิจกรรมที่สร้างและพัฒนาความรู้ รู้กว้าง รู้ไกลในสังคมโลก เมื่อพิจารณาตามขนาดของโรงเรียนพบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก อยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 8 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ โดยเรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การจัดกิจกรรมฝึกฝนผู้เรียนให้ทำงานอย่างละเอียดและประณีต การจัดกิจกรรมและใช้ตัวอย่างการกำหนดสิ่งที่ต้องปฏิบัติหรือประยุกต์ใช้ และการจัดกิจกรรมการตั้งคำถามและอธิบายเชื่อมโยงเหตุผล เมื่อพิจารณาตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ อยู่ในระดับมาก ส่วนโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก อยู่ในระดับปานกลาง

1.5 ด้านการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 8 ข้อ โดยเรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การจัดส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่มเพื่อน การจัดกิจกรรมที่สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนและระหว่างผู้เรียนกับกลุ่มเพื่อน การจัดกิจกรรมที่เอื้อต่อการให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์

กับบุคคลอื่น และ การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พูดคุยปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์จากกลุ่มเพื่อน เมื่อพิจารณาตามขนาดของโรงเรียนพบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ อยู่ในระดับมาก ส่วนโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก อยู่ในระดับปานกลาง

1.6 ด้านการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 8 ข้อ โดยเรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้สรุปสาระสำคัญที่ได้จากการเรียนรู้ มีการสร้างกรณีตัวอย่าง ปัญหาสถานการณ์ที่เหมาะสมกับวัย กระตุ้นความคิด และการแสดงออกของผู้เรียน กระตุ้นให้ผู้เรียน หากคำตอบตามขั้นตอนของตนเอง เมื่อพิจารณาตามขนาดของโรงเรียนพบว่า โรงเรียนขนาดกลาง อยู่ในระดับมาก ส่วน โรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดเล็ก อยู่ในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ในโรงเรียน ที่มีขนาดต่างกัน

2.1 โดยรวม พบว่า สภาพการดำเนินงานการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกคู่

2.2 ด้านการเรียนรู้อย่างมีความสุข พบว่า สภาพการดำเนินงานจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกคู่

2.3 การเรียนรู้แบบองค์รวม พบว่า สภาพการดำเนินงานจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกคู่

2.4 ด้านการเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง พบว่า สภาพการดำเนินงานจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนขนาดใหญ่กับขนาดกลาง และกับขนาดเล็ก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดเล็กมีสภาพการดำเนินงานจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

2.5 ด้านการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น พบว่า สภาพการดำเนินงานการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกคู่

2.6 ด้านการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง สภาพการดำเนินงานการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดเล็ก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่กับขนาดกลางมีสภาพการดำเนินงานจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

3. การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 3 จำแนกเป็นรายด้าน โดยเรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก พบว่า

3.1 ด้านการเรียนรู้อย่างมีความสุข ได้แก่ ควรจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด ควรจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนเลือกเรียนรู้ตามความถนัดของผู้เรียน และควรจัดกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสได้เคลื่อนไหวร่างกาย

3.2 ด้านการเรียนรู้แบบองค์รวม ได้แก่ ควรจัดกิจกรรมการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ควรจัดกิจกรรมที่เน้นเนื้อหาให้สอดคล้องกับสภาพของชุมชนและท้องถิ่น ควรจัดกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนนำแนวปฏิบัติที่ได้จากการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

3.3 ด้านการเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง ได้แก่ ควรจัดกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงอย่างต่อเนื่อง ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดเพื่อระดมความคิดและการให้โอกาสแสดงความคิดอย่างกว้างขวาง ควรจัดกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเองทั้งที่เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ

3.4 ด้านการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น ได้แก่ ควรจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานกลุ่ม ควรจัดกิจกรรมที่สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนและระหว่างผู้เรียนกับกลุ่มเพื่อน และควรจัดกิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม ตามความเหมาะสมกับเนื้อหาในบทเรียน

3.5 ด้านการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้แก่ ควรมีการบอกเล่าและอธิบายให้ผู้เรียนเกิดแรงบันดาลใจในการแสดงออกอย่างเต็มความสามารถ ควรใช้เทคนิคการตั้งคำถาม การสนทนา การอภิปราย เพื่อปลูกเร้าสร้างความสนใจใฝ่รู้ของผู้เรียน

ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกคิด ฝึกทำ ฝึกปรับปรุงตนเอง

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการจัดการกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานจัดการกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ได้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 โดยเฉพาะได้ปฏิบัติตามแนวทางการจัดการเรียนการสอน ในมาตราที่ 22 ที่กำหนดให้ยึดหลักว่า ครูต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ และในมาตราที่ 24 กำหนดให้สถานศึกษาและครูผู้สอนได้ดำเนินการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงส่งผลให้การดำเนินการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิวัฒน์ วาศิรีศักดิ์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การปฏิบัติตามแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานจัดการกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียน ที่มีขนาดต่างกัน โดยรวม พบว่า สภาพการดำเนินงานจัดการกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษา โดยโรงเรียนที่มีต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนขนาดใหญ่มีบุคลากรเพียงพอครบชั้นเรียน มีวัสดุอุปกรณ์ มีสิ่งอำนวยความสะดวก มีสื่อการเรียนการสอน มีแหล่งศึกษาค้นคว้าสำหรับครูผู้สอน มีอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการกระบวนการเรียนการสอนเพียงพอเหมาะสมมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก ในลักษณะเดียวกันในโรงเรียนขนาดกลาง ก็มีสิ่งเหล่านี้เพียงพอเหมาะสมมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้การดำเนินการ จัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนองคาย มีระดับการดำเนินการแตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุวรรณ มาณิศร์ศิริกุล (2835 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการดำเนินงาน

ปฏิรูปการเรียนรู้ตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด กรมสามัญศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนรู้ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิทยา กาญจนสร (2546 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวมระดับการดำเนินงานปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา 4 ขนาด สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยการศึกษาสภาพการดำเนินการจัดการกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า ด้านการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น และด้านการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูเพื่อฝึกให้นักเรียนรู้จักฝึกการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่นด้วยตนเองเพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า การจัดกิจกรรมเพื่อให้ข้อมูล ความรู้ หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับวิชาที่สอนอย่างหลากหลาย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นเห็นควรให้สถานศึกษามีการนิเทศ ติดตาม ตลอดจนให้การฝึกอบรมให้ความรู้ในการปฏิบัติงานแก่ครูผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของงานที่มีผลกระทบต่อการทำงานของผู้สอนในสถานศึกษาในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยศึกษาจากครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ ที่มีสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน

2.2 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูในสถานศึกษา โดยศึกษาจากตัวแปรอื่น ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการทำงาน

2.3 ควรศึกษาการดำเนินการการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในระดับโรงเรียน โดยเน้นการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นหลัก โดยใช้การสัมภาษณ์ การสังเกตการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY